

Lacan i la psicoanàlisi

Un discurs és innovant quan allò que planteja qüestiona la base imaginària on reposa una societat i els seus membres. La denúncia no és gratuïta, té un preu. La psicoanàlisi sempre ha estat en la picota pel seu atreviment; la seva aventura està marcada per lluites i conflictes, transformant-se en definitiva en un símptoma de la cultura. En aquesta tasca, fent escola i causa, dos personatges han estat rellevants: Freud i Lacan. Arreu del món es celebren actes commemoratius del naixement de Jacques Lacan (1901-1981).

No es fàcil apropar aquest personatge al lego. Introduir-se en la seva obra és d'una dificultat manifesta. Sabem que conceptes seus llegits avui prenen sentit anys després. Però és gràcies a ell que la psicoanàlisi ha donat un impuls decisiu que es renova diàriament en la nostra pràctica clínica.

Malgrat això, la seva mort va estar envoltada del silenci d'aquells que auguraven la fi de l'analista i del seu saber reaccionari envoltat de barroquisme. El corporativisme institucional el veia com a figura controvertida i molesta. Fa unes dècades captivava a la vanguardia intel·lectual francesa. Avui s'associa a Freud: - *Vostès (digué) podran ser lacanians, però jo sóc freudià* . Una burla més dirigida als gregaris que assistien a les seves conferències.

De personalitat excèntrica i arrogant; de lectura hermètica, obscura, recargolada, plena de jocs semàntics, fònics, sintàctics, tant els seus Seminaris com els *Escrits* no buscaven com a finalitat la comprensió, sinó l'estudi, el despertar, la reflexió, donar llum a l'inconscient: L'estil és l'home. Ell s'anticipava a la dificultat que suposa la pràctica analítica. Les seves contribucions avui són bàsiques per la clínica que les confirma.

Metge neuròleg, s'especialitza en psiquiatria (1931), deixeble de G. Clérambault, pare de l'automatisme mental, es a dir d'una manera lògica d'entendre la bogeria, llunyana a la bogeria com a errada que defineix la psiquiatria. Alumne de Kójeve en el seu seminari sobre Hegel.

Jacques Lacan i la psicoanàlisi

Escrito por I. Rebollo

Viernes, 15 de Julio de 2011 17:43 - Actualizado Jueves, 21 de Julio de 2011 16:32

Freqüentà a H. Ey, Dumas. Lector de Husserl, Nietzsche, Heidegger, influenciat per Spinoza, amic d'Althusser, Derrida, Dalí, dels surrealistes i metge personal de Picasso.

Buscant la seva entrada en la Société Psychanalytique de París fa el seu anàlisi personal amb Rudolph Loewenstein analista de la SPP. Va estar un desencontre.

En 1932 la seva tesi "*De la psicosis paranoica en les seves relacions amb la personalitat*" aporta a la clínica las psicosis autopunitives com a forma de restitució personal. Parla del narcisisme com a terra incògnita i la figura del "doble" estimat i odiat dintre el propi jo.

En 1936 presenta en Mariembad "*L'estadi del mirall*", on analitza l'efecte forjador del jo com a resultat d'una identificació amb una forma (gestal del propi cos), aparença que el mirall retrata.

Dimiteix de La SPP (1953) acusat de sembrar la discòrdia en temes referents a la direcció de la cura . Alguns el segueixen.

Va connectar la clínica analítica amb les teories de la lingüística, la matemàtica, la lògica, la filosofia, el que provocà crítica com la recentment generada per A. Sokal i J. Bricmont al seu llibre "*Impostures intel·lectuals*".

De la lingüística de Saussure farà la seva *lingüística*, canvia l'ordre i dóna primacia al significant sobre el significat. De Jakobson capgira els conceptes de metàfora i metonímia. De Lévi Strauss farà servir les estructures elementals de parentiu. Una psicoanàlisi apadrinada per la ciència però que no es deixa fagocitar. La psicoanàlisi és la ciència de lo particular.

L'herència freudiana havia estat dilapidada. La psicoanàlisi s'havia transformat en una tècnica d'adaptació del subjecte. El jo havia estat relegat a ser la síntesi de la personalitat i havia de ser enfortit per a portar a l'analitzant a la realitat que pretenia l'analista. Lacan diu basta i propugna un retorn a Freud, a les fonts. No reinventa la clínica analítica, tan sols volia salvar-la de l'aporia i plantejar en quines condicions era possible la pràctica: *Sols i tan sols si l'inconscient està estructurat com a un llenguatge*

Allò significa lligar subjecte, paraula i llenguatge. Per aquesta tasca necessità de tres llocs: L'Escola, El Seminari i el divà en Rue de Lille, núm. 5 de Paris.

S'uneix amb Lagache i fundà la Société Française de Psychanalyse (SFP) que viurà 10 anys. En 1953 comencen els seus seminaris públics. Un seminari setmanal durant trenta anys donant raó de la seva pràctica, res de llibres, ni manuals. Seminaris en l'Hospital de Saint Anne des del 53 al 63 comentant texts freudians. Reunia a metges, poetes, filòsofs, psicoanalistes que seguien no sense dificultat la seva teoria. El Maître congregava i ofería els seus matemes, els grafos, la lògica, models òptics, topologia..., tot era útil per a accedir al subjecte. Fa seminaris sobre Hamlet i Joyce (La literatura com a símptoma).

Canvia de lloc docent a l'Escola Normal Superior, Casa d'Alts Estudis de París i entre el 68 i 69 en el Panteó de la Facultat de Dret. Del 63 al 66 apareixen el seus Escrits.

Les seves propostes sobre la durada de les sessions, el concepte d'anàlisi didàctic, l'autorització de l'analista..., no són ben vistes En 1963 és expulsat de Associació Internacional de Psicoanàlisi (IPA), o com ell digué: l'Excomunió, fent referència al càstig eclesial dels doctrinaris.

Fundà l'Escola Freudiana de París (1964) amb Dolto, Leclaire, Octave i Maud Mannoni, amb l'objectiu de tornar al llegat freudià i criticar les aberracions i desviacions de la clínica.

Obté un èxit preocupant i passa de 134 membres fundadors a 609 en 1979. En aquestes circumstàncies l'Escola corria el perill del que abans volia protegir-la: Els interessos de la causa havien de primar sobre els personals. El 8 de gener de 1980 dissol l'EFP que posteriorment serà Escola de la Causa Freudiana, continuada pel seu gendre J.A.Miller el qual controla el seu llegat.

Ens va deixar tota una àmplia teoria iniciada amb L'Informe de Roma (Discurs de Roma) en 1953 "Funció i camp de la paraula i del llenguatge en psicoanàlisi" on marca el punt de partida d'una nova experiència analítica que fins ara havia estat oblidada: "*L'inconscient està estructurat com a un llenguatge*"

”

L'inconscient és el discurs de l'Altre.

El subjecte home-dona està subjecte a la llei del llenguatge i del símbol. El símptoma és l'expressió d'un desig no acceptat i que no es deixa adoctrinar. L'analista està allà per a donar significació a l'inconscient com a capítol censurat de la història del subjecte.

El símptoma es resol dins del llenguatge, degut a que ell mateix està estructurat com a un llenguatge, com una paraula que ha de ser alliberada. Com a subjectes estem lligats a la paraula, al significant. No som propietaris de les nostres paraules que són formes d'expressar el nostre desig. El llenguatge gaudeix d'esquenes al subjecte: somnis, deliris, lapsus:-- *Interrogueu als poetes*

. Plató deia que el poeta és devorat pel vers.

La interpretació ja no serà hermenèutica, pren un altre sentit que ve del analitzant i al qual és aliè: "Écoutez vos patients", "Gardez-vous de comprendre". La pràctica es basarà en una ètica: *La Ética del bien decir del síntoma.*

Conceptes com l'objecte *a*, (la seva invenció) objecte de desig i causa de desig, la dinàmica del desig com un joc relacional entre el subjecte l'objecte i l'Altre, serveixen com a guia en el recorregut pel penya-segat dels significants i per arribar més enllà de l'Edip i la roca de la castració freudiana. Analitza la naturalesa humana en tres registres: L'imaginari, el Simbòlic i el Real i crea quatre discursos com a vincles socials, discurs dominant en qualsevol relació: Discurs de l'Amo, Universitari, Històric i de l'Analista.

Els seus matemes (fórmules) com a forma de transmetre la dificultat teòrica i com no els seus aforismes tan cridaners que ens inviten a la seva anàlisi: *No hi ha relació sexual o LA dona no existeix* . De

la clínica, la renaixença de les categories clíniques neurosis, psicosis i perversió, ara atomitzades com a conjunt de símptomes per l'asèpsia dels manuals diagnòstics a l'ús. Ningú va escapar en la seva denúncia, ni la clínica ni els clínics ja que va seure als analistes a la banqueteta i els va invitar:

Millor renunciï qui no pugui unir al seu horitzó la subjectivitat de l'època

.

Jacques Lacan i la psicoanàlisi

Escrito por I. Rebollo

Viernes, 15 de Julio de 2011 17:43 - Actualizado Jueves, 21 de Julio de 2011 16:32

Lacan ens invita des de la dificultat, no a la idolatria, sinó a la superació.

[Reinventar el psicoanàlisi](#)